

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ
Кафедра теорії і історії мистецтв

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до навчальної дисципліни «Мистецтво постмодернізму»

для студентів 4-го курсу

**спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація»**

спеціалізації «Мистецтвознавство. Теорія і історія мистецтва»

**Освітньо-професійна програма «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація»**

Харків - 2021

ЗМІСТ

1. ВСТУП.....	2
2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ.....	5
3. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ ЗА МОДУЛЯМИ.....	7
4. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.....	10
5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	13
6. БАЛЬНА СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	19
7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	21

ВСТУП

Методичні рекомендації до навчальної дисципліни «Мистецтво постмодернізму» для студентів 4-го курсу спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» спеціалізації «Мистецтвознавство. Теорія і історія мистецтва» розроблено відповідно до вимог стандартів вищої освіти з напрямку підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр».

Вивчення даного курсу є важливою складовою удосконалення професійної підготовки, підвищення рівня професійних знань, умінь та навичок студентів, зважаючи на проблеми, що постали перед мистецтвознавчою наукою в контексті процесів, що сьогодні відбуваються в художньому процесі у світі й Україні у зв'язку з розвитком стилістики постмодернізму. Вивчення даного предмета має важливе значення в системі підготовки майбутнього мистецтвознавця. Програма передбачає проведення лекцій за відповідною тематикою, семінарських занять, організацію самостійної роботи студентів і написання есе для закріплення отриманих знань. Есе передбачає аналіз одного з архітектурних творів або живописного полотна чи одного з творів сучасного арт-об'єкта.

Метою навчальної дисципліни «Мистецтво постмодернізму» є формування у студентів 1-го вищого рівня навчання ґрунтовних фахових компетентностей, спрямованих на усвідомлення закономірностей сучасного розвитку образотворчого і декоративного мистецтв на прикладі видатних історичних і сучасних взірців, що сприятиме розвитку їх професійних знань і вмінь.

Дисципліна призначена для формування фахових компетентностей, зокрема здатності володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки, а також розуміння базових теоретичних та практичних закономірностей створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

Основними завданнями вивчення дисципліни є поглиблення і систематизація знань з обраного фаху; створення відчуття професійної приналежності до обраного фаху на рівні критичного аналізу досягнень сучасного образотворчого мистецтва як в Україні, так і у світовій художній культурі. Результатом вивченої дисципліни має стати застосування знань з історії мистецтва у професійній діяльності, впровадженням українського і зарубіжного досвіду.

Компетентності та програмні результати навчання, для формування яких призначається ця навчальна дисципліна, відповідають цій освітньо-професійній програмі.

У результаті вивчення дисципліни «Мистецтво постмодернізму» студент повинен знати:

- специфіку розвитку художнього процесу в світі й Україні у др. пол. ХХ ст. в контексті соціально-історичних подій;

- особливості стилістики архітектури як стилеутворюючого чинника і мистецтва доби модернізму і постмодернізму;

- основні напрями в архітектурі і мистецтві постмодернізму в світі, їхніх представників та їх найвизначніші твори;

- особливості взаємодії держави і мистців, ідеології та мистецтва в Україні і світі у др. пол. ХХ ст.;

- специфіку розвитку національної архітектури і мистецтва у др. пол. ХХ ст. – поч. ХХ ст.;

- нові наукові погляди на історію українського мистецтва др. пол. ХХ ст. – поч. ХХ ст.;

- основні досягнення провідних українських майстрів у розвитку стилістики постмодернізму.

Уміти:

- знаходити інформацію з історії мистецтва доби модернізму і постмодернізму в світі й Україні;
- розуміти суть художніх процесів в Україні і світі, що відбувалися протягом др. пол. XX – поч. XXI ст.;
- оволодіти прийомами аналізу і критики мистецьких творів доби постмодернізму;
- шукати, добирати, зіставляти й аналізувати історичні факти, мистецькі явища, художні твори доби, що вивчається, критично оцінювати їх, всі наявні ресурси інформації (бібліотечні та архівні фонди, музейні експозиції, музейні та галерейні виставки, поточну газетно-журнальну продукцію, інтернет-ресурси тощо);
- робити аргументовані висновки, логічно їх вибудовувати з відповідним володінням мистецтвознавчою термінологією;
- давати об'єктивну оцінку подіям сучасного художнього життя України.

Дані рекомендації є методичним документом, в якому розглядаються загальні питання щодо організації його вивчення. Лекційний курс побудований за історико-хронологічним принципом, охоплює основні періоди розвитку художнього процесу у світі й Україні у др. пол. XX – поч. XXI ст. та у тісному взаємозв'язку з глобальними історичними процесами. Окрім тематичного плану лекцій, наводиться розподіл матеріалу, що вивчається, за модулями та наводяться плани семінарських занять, завдання для самостійної роботи, бальна система та критерії оцінювання та список рекомендованої літератури.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

1. Еволюція ідей функціоналізму в середині ХХ ст. Американська архітектура 1950 – 1960-х рр. Архітектори «другого покоління» та повоєнна творчість Л. Міс Ван дер Роє. Роботи О. Німейєра.
2. Архітектурний регіоналізм в Японії. Концепція архітектурного метаболізму. Творчість К. Танге та його послідовників. Близькість принципів архітектури Японії др. пол. ХХ ст. національній архітектурній традиції.
3. Постмодернізм як явище художньої культури кін. ХХ – поч. ХХІ ст. Ч.Дженкс – теоретик постмодернізму. Головні характеристики стилю в архітектурі. Роботи Р. Вентурі, Ч. Мура і М. Грейвса.
4. Деконструктивізм – «конфліктна» архітектура, яка заперечує і сковує саму себе. Філософська теорія французького мислителя Жака Дерріди. Роботи Френка Гері та Данієля Лібескінда.
5. Параметризм в архітектурі – новий погляд на взаємини архітектурної форми і функції. Концептуальна платформа параметризму. Провідні роботи Захі Хадід.
6. Основні мистецькі центри українського радянського модернізму напередодні падіння тоталітарного режиму. Неформальне мистецтво Львова. Корені львівського, київського та одеського нонконформізму (порівняльна характеристика). Україна між Сходом і Заходом в кін. ХХ – на поч. ХХІ ст.
7. Від модернізму до постмодернізму в образотворчому мистецтві. Рух до нової естетики (ар деко, абстрактний експресіонізм та лірична абстракція, мінімалізм, оп арт, поп арт, кітч). Мистецтво андеграунду в світі та Україні. Теоретики постмодернізму у візуальних мистецтвах. Термінологічний апарат.
8. Живопис мистців «Паризької комуни» та «Живописного заповідника» як ключові напрямки в творчості представників «Нової хвилі» та їх

стратегічне значення в сучасному розвитку української візуальності. Художні засоби образно-пластичної мови. Поліваріантність сприйняття реципієнтом творів представників цих художніх об'єднань.

9. Акціонізм як мистецтво дії та засоби його художнього втілення. Становлення та розвиток акціонізму у світових мистецьких практиках ХХ ст. Основні напрямки акціонізму та особливості виражальних засобів. Віденський акціонізм, каліфорнійський акціонізм.
10. Акціонізм в українському мистецтві кін. ХХ – поч. ХХІ ст. Світоглядно-естетична основа гепінгу та перформансу. Інсталяція як складова/результат мистецької акції. Акціонізм як основа творення ленд-арту. Фіксування акціонізму в медіа-мистецтві.
11. Скульптурні форми модернізму: від імпресіонізму до просторових трансформацій кубізму та конструктивізму. Абстракція, футуризм, кінетизм. Скульптурна пластика постмодернізму. Мистецькі катаклізми поп-арту. Гіперреалізм, концептуалізм, трансавангард і неофігуративізм. Проникнення концептуалізму в «суміжні» сфери інсталяції.
12. Банкротство ідеології соцреалізму в українській скульптурі. «Відлига» і «тихий тоталітаризм» (1955 – 1986). Сучасна монументальна скульптура в Україні. Авторська скульптура кін. ХХ – поч. ХХІ ст.: ефект дифузії.
13. Street art у світі й Україні. Графіті та постграфіті. «Жива скульптура» та її розвиток. Мурали кін. ХХ – поч. ХХІ ст. на міжнародному просторі. Від монументальної пропаганди до муралізму в українському мистецтві. Постмодернізм як перехідне явище. Актуальні питання сьогодення в розвитку сучасного українського мистецтва.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ ЗА МОДУЛЯМИ

МОДУЛЬ 1. ВІД МОДЕРНІЗМУ ДО ПОСТМОДЕРНІЗМУ У СВІТОВІЙ АРХІТЕКТУРІ ТА УКРАЇНСЬКИЙ НОНКОНФОРМІЗМ

ЛЕКЦІЯ 1. Еволюція ідей функціоналізму в середині ХХ ст. Архітектура після Другої Світової війни (1950 – 1960-х рр.). Архітектори «майстри інтернаціонального стилю» нова дійсність та нові вимоги, щодо архітектури. Повоєнна творчість Л. Міс Ван дер Рое, Ле Корбюзьє, Алвара Аалто, Ф.Л. Райта, Еро Саарієна, П'єр Луїджі Нерві, Оскар Німейєра.

ЛЕКЦІЯ 2. Від модернізму до постмодернізму в образотворчому мистецтві. Рух до нової естетики (ар деко, абстрактний експресіонізм та лірична абстракція, мінімалізм, оп арт, поп арт, кітч). Мистецтво андеграунду в Україні. Теоретики постмодернізму у візуальних мистецтвах. Термінологічний апарат.

ЛЕКЦІЯ 3. Парад архітектурних концепцій. «Гурт 10», Бруталізм та подружжя Смітсонів, неоекспресіонізм Ганса Шаруна, Структуралізм Альдо ван Ейка, Метаболізм Кензо Танге та Кісьо Курокава, Нова пластика Луїса Кана.

ЛЕКЦІЯ 4. Постмодернізм як явище художньої культури кін. ХХ – поч. ХХІ ст. Ч.Дженкс – теоретик постмодернізму. Головні характеристики стилю в архітектурі. Роботи Р. Вентурі, Ч. Мура і М. Грейвза.

ЛЕКЦІЯ 5. Живопис мистців «Паризької комуни» та «Живописного заповідника» як ключові напрямки в творчості представників «Нової хвилі» та їх стратегічне значення в сучасному розвитку української візуальності. Художні засоби образно-пластичної мови. Поліваріантність сприйняття реципієнтом творів представників цих художніх об'єднань.

СЕМІНАР 1. Від модернізму до постмодернізму в архітектурі.

ЛЕКЦІЯ 6. Деконструктивізм – «конфліктна» архітектура, яка заперечує і сковує саму себе. Філософська теорія французького мислителя Жака Дерріди. Роботи Френка Гері та Даніеля Лібескінда.

ЛЕКЦІЯ 7. Основні мистецькі центри українського радянського модернізму напередодні падіння тоталітарного режиму. Неформальне мистецтво Львова. Корені львівського, київського та одеського нонконформізму (порівняльна характеристика). Україна між Сходом і Заходом в кін. ХХ – на поч. ХХІ ст.

ЛЕКЦІЯ 8. Параметризм в архітектурі – новий погляд на взаємини архітектурної форми і функції. Концептуальна платформа параметризму. Провідні роботи Захі Хадід.

СЕМІНАР 2. Постмодернізм в архітектурі.

МОДУЛЬ 2. МИСТЕЦТВО ДІЇ ТА ПОСТМОДЕРНИЙ ЖИВОПИС І СКУЛЬПТУРА В УКРАЇНСЬКІЙ ХУДОЖНІЙ КУЛЬТУРІ

ЛЕКЦІЯ 9. Акціонізм як мистецтво дії та засоби його художнього втілення. Становлення та розвиток акціонізму у світових мистецьких практиках ХХ ст. Основні напрямки акціонізму та особливості виражальних засобів. Віденський акціонізм, каліфорнійський акціонізм.

СЕМІНАР 3. Від модернізму до постмодернізму в образотворчому мистецтві України.

ЛЕКЦІЯ 10. Акціонізм в українському мистецтві кін. ХХ – поч. ХХІ ст. Світоглядно-естетична основа гепінгу та перформансу. Інсталяція як складова/результат мистецької акції. Акціонізм як основа творення ленд-арту. Фіксування акціонізму в медіа-мистецтві.

СЕМІНАР 4. Мистецтво дії та його художні засоби.

ЛЕКЦІЯ 11. Скульптурні форми модернізму: від імпресіонізму до просторових трансформацій кубізму та конструктивізму. Абстракція, футуризм, кінетизм. Скульптурна пластика постмодернізму. Мистецькі катаклізми поп-арту. Гіперреалізм, концептуалізм, трансавангард і неофігуративізм. Проникнення концептуалізму в «суміжні» сфери інсталяції.

СЕМІНАР 5. Скульптурні форми доби модернізму і постмодернізму.

ЛЕКЦІЯ 12. Банкротство ідеології соцреалізму в українській скульптурі. «Відлига» і «тихий тоталітаризм» (1955 – 1986). Сучасна монументальна скульптура в Україні. Авторська скульптура кін. ХХ – поч. ХХІ ст.: ефект дифузії.

ЛЕКЦІЯ 13. Street art у світі й Україні. Графіті та постграфіті. «Жива скульптура» та її розвиток. Мурали кін. ХХ – поч. ХХІ ст. на міжнародному просторі. Від монументальної пропаганди до муралізму в українському мистецтві. Постмодернізм як перехідне явище. Актуальні питання сьогодення в сучасному українському мистецтві.

СЕМІНАР 6. Мистецтво Street art.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття 1.

Від модернізму до постмодернізму в архітектурі

1. Еволюція ідей функціоналізму у 1950-і – 1960-і рр.
2. Винаходи Алваро Аалто.
3. Творчість класика американської архітектури Ф.-Л. Райта
4. Різноманіття засобів і прийомів у творчості Ееро Саарінена.
5. Автор забудови нової столиці Бразилії Оскар Німейєр.
6. Кензо Танге та його теорія метаболізму.
7. Неоекспресіонізм в архітектурі.
8. Бруталізм і необруталізм в архітектурній творчості.
9. Структуралізм Альдо ван Ейка.
10. Пластицизм Луїса Кана.
11. Хай-тек (високі технології) в архітектурі.

Семінарське заняття 2.

Постмодернізм в архітектурі

1. Основні принципи архітектури постмодернізму.
2. Роберт Вентурі та його основні архітектурні проекти.
3. Площа Італії Чарльза Мура в Новому Орлеані.
4. Будинок комунальних служб (ратуша) в Портленді М. Грейвза.
5. Деконструктивізм як архітектура, що заперечує себе саму та зв'язок її апологетів з філософською теорією Ж. Дерріди.
6. Архітектурні проекти Ф. Гері та Д. Лібескінда.
7. Концептуальні основи параметризму в архітектурі.
8. Основні проекти Захі Хадід.

Семінарське заняття 3.

Від модернізму до постмодернізму в образотворчому мистецтві

1. Рух до нової естетики – від ар деко до поп-арту і кітчю в американському мистецтві та його вплив на подальший розвиток художнього процесу в світі.

2. Мистецтво андеграунду в світі та Україні. Український нонконформізм.
3. Нонконформістський рух на західних теренах України.
4. Одеські нонконформісти та їх виступи проти ідеологічних постулатів офіційного мистецтва.
5. Творчість мистців «Нової хвилі» та її стратегічне значення в розвитку української візуальності.
6. Основні представники «Паризької комуни» та образно-пластичні засоби художньої мови їх творів.
7. Повернення до абстракції в творчості представників «Паризької комуни».
8. Українське мистецтво між Сходом і Заходом в кін. ХХ – на поч. ХХІ ст.

Семінарське заняття 4.

Мистецтво дії та його художні засоби

1. Формування нових форм сучасного мистецтва у світі у др. пол. ХХ ст. та їх типологія.
2. Теоретики постмодернізму у візуальних мистецтвах.
3. Провідні майстри геппінінгу та перформансу в США та Європі.
4. Синтез та взаємодія мистецтв в акціонізмі.
9. Процес формування та стадії розвитку акціонізму в Україні, його представники та їх експериментальні пошуки.
10. Інсталяції та медіаінсталяції в українському мистецтві.
11. Розвиток лендарту в Україні та його майстри.
12. Відеоарт в Україні поч. ХХІ ст. та його визначні представники..
13. Відеороботи В. Сидоренка та О. Чепелик на міжнародній мистецькій арені.
14. Піднесення акціонізму в Україні від 2014 р.

Семінарське заняття 5.

Скульптурні форми доби модернізму і постмодернізму

1. Основні етапи розвитку скульптури доби модернізму в світі.
2. Абстракція, футуризм і кінетизм у світовій скульптурі та їхні стильові особливості.
3. Соціокультурні процеси у світі та їх роль у формуванні скульптури постмодернізму.
4. Гіперреалізм та «цинічний реалізм» у світовій скульптурі др. пол. XX ст.
5. Роль кольору в образному вирішенні фігуративних композицій 1990-х – 2010-х рр. у світовій скульптурі 1990-х – 2010-х рр.
6. Концептуалізм та його вплив на розвиток скульптури др. пол. XX – перш. десятиліть XXI ст.
7. Найвідоміші твори Ентоні Гормлі та їх стильові особливості.
8. Явище трансавангарду в мистецтві скульптури.
9. Роль нових матеріалів у творчих експериментах скульпторів доби постмодернізму.

Семінарське заняття 6.

Мистецтво Street Art

1. Від монументальної пропаганди до муралістського руху в сучасному мистецтві України.
2. Тривимірна пластика нового типу в українських містах кін. XX – поч. XXI ст.
3. Графіті і постграфіті у світі й Україні.
4. «Жива скульптура» як явище в міському середовищі на нинішньому етапі розвитку культури.
5. Мурали, їх автори, тематика, стильові та техніко-технологічні особливості.
6. Харківські мурали.
7. Сучасні актуальні проблеми українського мистецтва.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Лекція 1.

1. Дати пояснення функціоналізму як новаторського напрямку світової архітектури 1920 – 1960-х р
2. Дати письмове визначення трьох архітектурних проблем, які вирішував Людвіг Міс ван дер Рое.
3. Визначити п'ять принципів Ле Корбюзьє.
4. Аргументувати, яким чином простежується вплив фінських національних традицій в творчості Алваро Аалто.
5. Зробити графічні аналітичні начерки по одному з визначних будівель Ееро Саарінена, Пера Луїджі Нерві.
6. Зробити три графічні аналітичні начерки визначних архітектурних творів Оскара Німейєра.
7. Визначити основні принципи проектування індивідуальних житлових будинків офісів у Ф.-Л. Райта.

Лекція 2.

1. Порівняти зразки образотворчого мистецтва у стилістиці ар деко в Україні і світі.
2. Підібрати зразки образотворчого мистецтва у стилістиці абстрактного експресіонізму і ліричної абстракції.
3. Дати письмові визначення мінімалізму і кітчю в образотворчому мистецтві.
4. Порівняти зразки образотворчого мистецтва у стилістиці оп арту і поп-арту.
5. Визначити особливості хронології розвитку мистецтва андеграунду в Україні.
6. Дати визначення поняття «візуальне мистецтво» і коротко охарактеризувати його найголовніших теоретиків.
7. Подати десять термінів, породжених мистецтвом постмодернізму.

Лекція 3.

1. Розкрити пластичні можливості залізобетону в архітектурі експресіонізму.
2. Зробити графічний аналітичний начерк житлових будинків у Штутгарті «Ромео і Джульєтта» Ганса Шаруна.
3. Зробити графічний аналітичний замальовок проекту оперного театру Й. Утцона в Сідней.

4. Дати визначення понять «бруталізм» і «необруталізм» в архітектурі.
5. Визначити основні твори великих соціальних масштабів Кензо Танге.
6. Дати визначення поняття «метаболізм» в архітектурі.
7. Дати визначення поняття «неопластицизм» і зробити графічний замальовок одного з творів Луїса Кана.
8. Дати визначення поняття «структуралізм» в архітектурі і зробити графічний замальовок одного з творів Альдо ван Ейка.

Лекція 4.

1. Визначити основні позиції архітектури постмодернізму за Чарлзом Дженксом.
2. Дати коротку характеристику книги Чарлза Дженкса «Мова архітектури постмодернізму».
3. Дати визначення поняття «подвійне кодування» в постмодерністській архітектурі.
4. Підібрати приклади постмодерністської іронії в архітектурі
5. Визначити нововведення в архітектуру Роберта Вентурі.
6. Виявити основні твори в архітектурі Роберта Вентурі.
7. Проаналізувати Площу Італії в Новому Орлеані Чарлза Мура в контексті поняття «інклюзивна архітектура».
8. Зробити письмовий аналіз одного з творів постмодерністської архітектури Майкла Грейвза.

Лекція 5.

1. Визначити роль художніх об'єднань «Паризька комуна» і «Живописний заповідник» для подальшого розвитку українського мистецтва.
2. Підібрати взірці творів представників «Паризької комуни» з ознаками рис мистецтва постмодернізму і навести приклади цитування і парадоксальності.
3. Навести приклади барокових ознак у творчості представників «Паризької комуни».
4. Зробити аналітичний начерк одного з творів представників «Паризької комуни» за самостійним вибором студента.
5. Назвати імена основних представників мистецького об'єднання «Живописний заповідник» та розкрити художньо-стилістичні особливості їх видатних творів.
6. Розкрити роль реципієнта в мистецтві доби постмодернізму.

Лекція 6.

1. Визначити ідеї французького філософа Жака Дерріди в архітектурі деконструктивізму..
2. Аргументувати визначення «королеви кривої» в архітектурі деконструктивізму Захі Хадід.
3. Проаналізувати один з творів експресивного генія деконструктивізму Френка Гері.
4. Розкрити метод «читання між лініями» у деконструктивістських проєктах Даніеля Лібескінда.
5. Зробити аналітичний начерк одного з деконструктивістських творів Даніеля Лібескінда.

Лекція 7.

1. Визначити основні центри нонконформізму в Україні і дати коротку характеристику кожному з них.
2. Розкрити роль виставок молодих українських мистців кін. 1980-х – 1990-х рр. в оновленні художнього життя і подальшого розвитку української художньої культури.
3. Проаналізувати один з творів представника седнівської групи, обраний студентом самостійно.
4. Дати письмове визначення синтезу фольклору та сюрреалізму у творчості І. Марчука.
5. Визначити роль метафори в «есхатологічному реалізмі» Г. Неледві та «Біблійній серії» О. Петрової.
6. Проаналізувати спільні та відмінні риси в творчості київської та одеської групи абстракціоністів.
7. Дати коротку характеристику нелегальної діяльності «вечірньої школи» К.Звіринського у Львові.

Лекція 8.

1. Обґрунтувати параметризм в архітектурі як стиль цифрової доби.
2. Визначити основоположників параметричного стилю в архітектурі.
3. Зробити аналітичний начерк будівель Galaxy SOHO авторства Захі Хадід в Пекіні.
4. Визначити найбільш яскраві архітектурні твори хай-теку.
5. Проаналізувати Центр мистецтв ім. Ж. Помпиду в Парижі (архітектори Р. Піано і Р. Роджерс) як твір хай-теку.

Лекція 9.

1. Лати письмове визначення поняття «акціонізм» та обґрунтувати, що саме дає право сприймати його як мистецтво дії.
2. Визначити основні напрями акціонізму та зробити письмовий аналіз одного з творів.
3. Назвати найвідоміших майстрів американського гешпенінгу.
4. Проаналізувати один з творів представника європейського перформансу.
5. Визначити спільне у перформансі і лендарті.
6. Проаналізувати бодіарт як один з типологічних видів акціонізму.
7. Визначити спільні та відмінні риси у віденському каліфорнійському акціонізмі.

Лекція 10.

1. Визначити особливості інтеграції світових тенденцій постмодернізму в українське мистецтво.
2. Назвати імена майстрів перформативних практик в Києві та проаналізувати один з творів за вибором студента.
3. Зробити письмовий аналіз перформативного твору одного з представників львівського осередку сучасного мистецтва.
4. Проаналізувати один з творів перформансу серед харківських мистців.
5. Визначити представників сучасного «жіночого» мистецтва в Україні та охарактеризувати їх внесок у розвиток українського contemporary art.
6. Особливості поширення інсталяції та медіаінсталяції в Україні.
7. Проаналізувати один з творів українського майстра лендарту, обраного студентом самостійно.

Лекція 11.

1. Дати письмові визначення течій кубізму, футуризму і кінетизму в скульптурі.
2. Підібрати приклади до кожного визначення з творчості європейських художників доби модернізму.
3. Зробити письмовий аналіз трьох творів з ознаками цих стильових течій у світовій скульптурі.
4. Назвати імена майстрів абстрактної скульптури у світовому мистецтві та їх визначні твори.
5. Проаналізувати один з найвизначніших творів поп-арту в скульптурі.

6. Визначити особливості образної мови в скульптурі гіперреалізму.
7. Самостійно вибрати і проаналізувати один з творів представника концептуалізму в скульптурі.
8. Аргументувати необмежені можливості трансавангарду за доби постмодернізму.

Лекція 12.

1. Відібрати взірці скульптурної пластики тоталітарних режимів (1932 – 1945) і, порівнюючи, визначити характерні стильові риси.
2. Назвати імена основних представників нонконформізму в українській скульптурі Києва доби тоталітаризму та проаналізувати один з їхніх творів.
3. Визначити конструктивно-кубістичні тенденції в скульптурі Львова у др.. пол. XX ст.
4. Проаналізувати один з творів публічної іронічно-гротескної скульптури в українській скульптурі останніх десятиліть.
5. Дати визначення ефекту дифузії в українській авторській скульптурі кін. XX – поч. XXI ст.

Лекція 13.

1. Простежити, в яких формах на сьогодні існує мистецтво Street Art у світі й Україні.
2. Визначити причини поширення графіті і постграфіті як явища в середовищі сучасного міста.
3. Проаналізувати один з прикладів «живої» скульптури в Україні.
4. Визначити причини переходу від монументальної пропаганди до муралістського руху в Україні.
5. Проаналізувати один з творів Street Art у Харкові.
6. Окреслити актуальні питання «сучасного мистецтва» в Україні.

БАЛЬНА СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання проводиться на основі усної доповіді на семінарі, есе, контролю за самостійною роботою.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1	Поточний контроль	0–10
2	Поточний контроль	0–15
3-4	Поточний контроль	0–15
5-6	Поточний контроль	0–15
7-8	Поточний контроль	0–15
9-10	Поточний контроль	0–15
11-13	Поточний контроль	0–15
Всього балів		100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

	Бали		Критерії оцінювання
	0–15	0–20	
A	15	16-19	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали за темою. Подача акуратна, без помилок
B	13	14	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив декілька незначних помилок
C	9–10	11–12	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив значні помилки, є невеликі проблеми з форматуванням
D	5-6	7–8	Студент не в повному обсязі опанував матеріал теми, робота виконана на недостатньому рівні із значними недоліками (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, відсутність творчого підходу тощо), наявні проблеми з форматуванням
E	1–2	3–4	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал

			теми, виконана робота має багато значних недоліків (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, невідповідність завданню, невчасна подача виконаної роботи, неохайність подання тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студентів під час семінарських занять (3), виступ на конференції або публікацію статті за темою дослідження, виконані в межах дисципліни (5–8), а також участь у житті групи (1–3). Максимальна кількість балів: 10.

Сума набраних рейтингових балів при підсумковому контролі оцінюється за системою ECTS. Система передбачає семибальну шкалу (A, B, C, D, E, FX, F) та подвійне (описове та статистичне) визначення цих оцінок.

Підсумковий рейтинговий бал	Підсумкова оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A – відмінно	Відмінно
82 – 89	B – дуже добре	Добре
75 – 81	C – добре	
64 – 74	D – задовільно	Задовільно
60 – 63	E – достатньо (мінімальні критерії)	
30 – 59	FX - незадовільно	незадовільно з можливістю повторного складання незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни
0 – 29	F- не допущено	

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Авраменко О. Зміни парадигми функціонування образотворчого мистецтва в Україні 1950-х – 2005 років. *Нариси з історії образотворчого мистецтва ХХ ст.* У 2 кн. Київ: Інтертехнологія, 2006. Кн. 2. С. 193 – 239. *України.*
2. Вишеславський Г. Сучасне візуальне мистецтво України періоду постмодернізму. *Нариси з історії образотворчого мистецтва України ХХ століття.* Київ: Інтертехнологія, 2006. Кн. 2. С. 424 – 481.
3. Вишеславський Г., Сидор-Гібелінда О. Термінологія сучасного мистецтва. Означення, неологізми, жаргонізми сучасного візуального мистецтва України. Париж — Київ, 2010. 416 с.
4. Вишеславський Г.А. «Нова хвиля» у візуальному мистецтві України кінця 1980-х – початку 1990-х (соціокультурний аспект) : автореф. дис. канд. мистецтвознавства : 26.00.01 Нац. акад. мистецтв України, Ін-т проблем сучас. мистецтва. Київ, 2014. 18 с.
5. Вишеславський Г.А. Contemporary art України — від андеграунду до мейнстріму. Ін-т проблем сучас. мистецтва НАМ України. Київ: ІПСМ НАМ України, 2020. 256 с.
6. Голубець О. Магія третього виміру. Скульптурна пластика кінця ХІХ – початку ХХІ століття. Львів: Колір ПРО, 2020. 143 с.
7. Голубець О. Мистецтво ХХ століття: український шлях. Львів: Колір ПРО, 2012. 199 с.
8. Грідяєва Т. О. Акціонізм: мистецтво дії та способи його художнього втілення (досвід українських митців) : автореф. дис. канд. мистецтвознавства : 17.00.05. Львів: ЛНАМ, 2021. 17 с.
9. Димшиць Український живопис 1950—х – початку 1990-х років. *Нариси з історії образотворчого мистецтва України ХХ століття.* Київ: Інтертехнологія, 2006. Кн. 2. С. 150 – 192.
10. Енциклопедія постмодернізму ред. Ч. Вінквіста та В. Тейлора. Пер. з англ. Київ: Основи, 2003. 503 с.
11. Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодні / за заг. редакцією Стівена Фартинга і з передмовою Річарда Корка/ Харків: Vivat, 2019. 575 с.
12. Історія українського мистецтва. У 5-ти т. НАН України. ІМФЕ ім. М.Т. Рильського. Голов. ред. Г. Скрипник, наук. ред. Т. Кара-Васильєва. Київ, 2007. Т. 5. Мистецтво ХХ століття. 1048 с., іл.
13. Ложкіна А. Перманентна революція. Мистецтво України ХХ – поч. ХХІ ст. Київ : ArtHuss, 2019, 496 с.
14. Мархайчук Н. В. Концепція ненаративності в контексті розвитку вітчизняного нефігуративного живопису ХХ століття : канд. мистецтвознавства : 17.00.05. Харків ; ХДАДМ, 2006. 21 с.
15. Павлова Т. Мистці українського авангарду в Харкові. Харків: Графпром, 2015. 474 с. .

16. Петрова О.М. Метафізика українського нефігуративу на межі ХХ та ХХІ століття. *Дух і літера*, 2004. № 13 – 14. С. 516 – 526.
17. Петрова О. Третє Око : Мистецькі студії : моногр. зб. статей. Київ : Фенікс, 2015. 480 с.
18. Петрова О. Мистецький Київ 1990-х. Реконструкція. Київ : Publish Pro, 2019. 478 с.
19. Пучков А. Архітектурна практика України у пошуках перерваної традиції. 1991 – 2006 роки. Парадоксальні спостереження. Нариси з історії образотворчого мистецтва України ХХ ст. У 2 кн. – К.: Інтертехнологія, 2006. – С. 424 – 481.
20. Сидоренко В. Д. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань: Розвиток візуального мистецтва України ХХ – ХХІ століть. Ін-т проблем сучас. мистецтва НАМ України. Київ : ВХ, 2008. 188 с.
21. Скляренко Г. На берегах. Нотатки до українського мистецтва ХХ ст. Київ : Софія, 2007. 336 с.
22. Скляренко Г. «Нова хвиля» і українське мистецтво еієця ХХ століття. *Сучасне мистецтво*. 2009. Вип. 6. С. 188 – 196.
23. Смирна Л. В. Століття нонконформізму в українському візуальному мистецтві. Ін-т проблем сучас. мистецтва НАМ України. Київ : Фенікс, 2017. 480 с.
24. Смирна О. Український мистецький нонконформізм. Історичний і світоглядний вимір. Нариси з історії образотворчого мистецтва України ХХ ст. У 2 кн. – Київ: Інтертехнологія, 2006. – С. 77 – 94.
25. Соколюк Л. Новий проект Бориса Костянікова // Борис Костяніков. Поза часом і простором. Вне времени и пространства. Out of Time an Space. Харків, 2020. С. 9 – 14.
26. Соловйов О. Турбулентні школи. Ін-т проблем сучас. мистецтва НАМ України. Київ: Інтертехнологія, 2006. 192 с.
27. Ткачук І.Л. Живопис українських мистецьких угруповань «Паризька комуна» та «Живописний заповідник» кінця 1980-х – середини 1990-х років: інтегративні моделі сприйняття : : автореф. дис. канд. мистецтвознавства : 17.00.05. Львів: ЛНАМ, 2021. 22 с.
28. Український модернізм. 1910 – 1930. Ukrainian Modernism. Альбом. Хмельницький: Галерея, 2006. 288 с.
29. Фостер Г. Повернення реального. Авангард наприкінці століття. пер. з англ. Харків : Ist. Publishing, 2019. 192 с.
30. Яців Р. Глядач і сучасне мистецтво: Криза сприйняття. *Образотворче мистецтво*. 1999. № 3. С. 3 – 4.
31. ART. The Whole Story / Stefan Farthing (general editor), Richard Cork (foreword). London: Thames & Hudson, 2018. 576 p.
32. Gombrich E. The Image and the Eye. Oxford : Oxford University Press, 1994, 1994. 320 p.

33. Foster Hal, Krauss Rosalind, Bois Yve-Alain, Buchloh Benjamin, and Joselit David. Art since 1900. Modernism, Anti-Modernism, Postmodernism. Thames & Hudson, 2005. 816 p
34. Szums'ka Y. Moje doświadczenia z performance. *Katalog IX festivalu "Kóło czasu"*. Toruń, 2015. S. 142 – 144.
35. Walled City: The Art of the Mural. First publishing in 2017 in the United State of America by Gingko Press by arrangement with Sandu Publishing Co., Ltd. 239

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ВИДАННЯ

Методичні рекомендації до навчальної дисципліни «Мистецтво постмодернізму» для студентів 4-го курсу спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» галузі знань 02 (культура і мистецтво) спеціалізації «Мистецтвознавство» (Теорія і історія мистецтв) першого рівня вищої освіти (бакалавр)

Укладачі:
СОКОЛЮК Людмила,
БОНДАРЕНКО Костянтин

Друкується в авторській редакції